

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Sobota, 3. september 2005 / 80 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

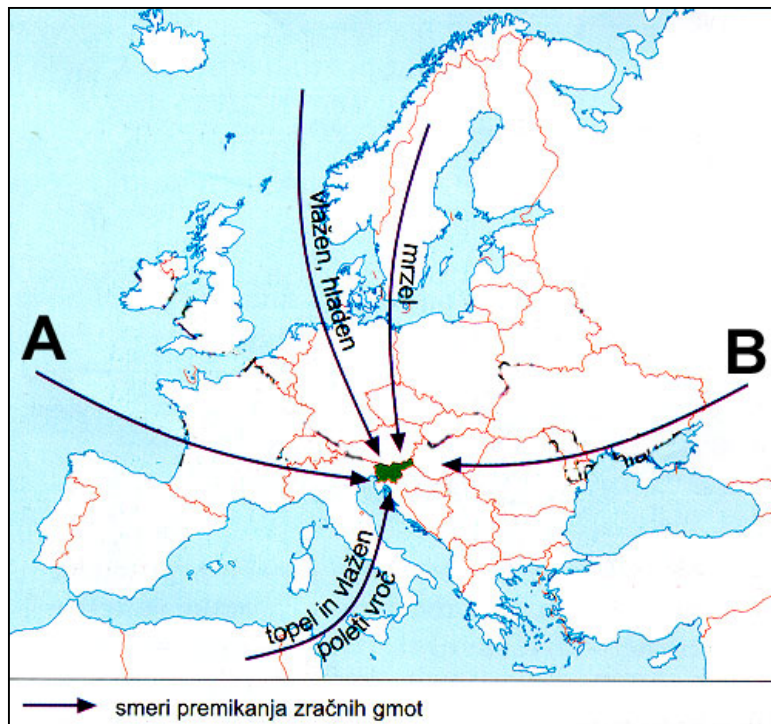
Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

PRAZNA STRAN

D1 – SLOVENIJA

1. **Karta 1** prikazuje zračne mase, ki vplivajo na vreme v Sloveniji.

Karta 1

(Vir: Klemenčič, M., Lipovšek, I., 2002: Geografija Slovenije, str. 26. DZS. Ljubljana)

Pravilno izpolnite **tabeli 1** in **2**, tako da **napišete značilnosti zračnih mas A** in **B** na **karti 1** glede na **vlažnost** in glede na **temperaturo po letnih časih**.

Tabela 1

Zračne mase	Vlažnost	Temperature	
		pozimi	poleti
A			

Tabela 2

Zračne mase	Vlažnost	Temperature	
		pozimi	poleti
B			

(2 točki)

2. Izmed naštetih bioklimatskih višinskih pasov **obkrožite** tistega, ki je **najugodnejši** za rast **vinske trte**, in **pojasnite** razlog za svojo **odločitev**.

Hribski pas Dna dolin in kotlin Alpski pas
 Subalpski pas Termalni pas

Razlog: _____

(2 točki)

3. V **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** so s številkami označene nekatere pokrajine. **Izpišite številke tistih pokrajin**, katerih večji del predstavlja izbrani bioklimatski pas (umestiti morate vse pokrajine).

Dna dolin in kotlin	Termalni pas	Hribski pas

(2 točki)

4. Napišite dve različni **naravni nesreči**, ki pogosto ogrožata pokrajino, v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2)** označeno s številko **5**. Za vsako od njiju razložite **vzrok nastanka**.

Naravna nesreča: _____

Vzrok: _____

Naravna nesreča: _____

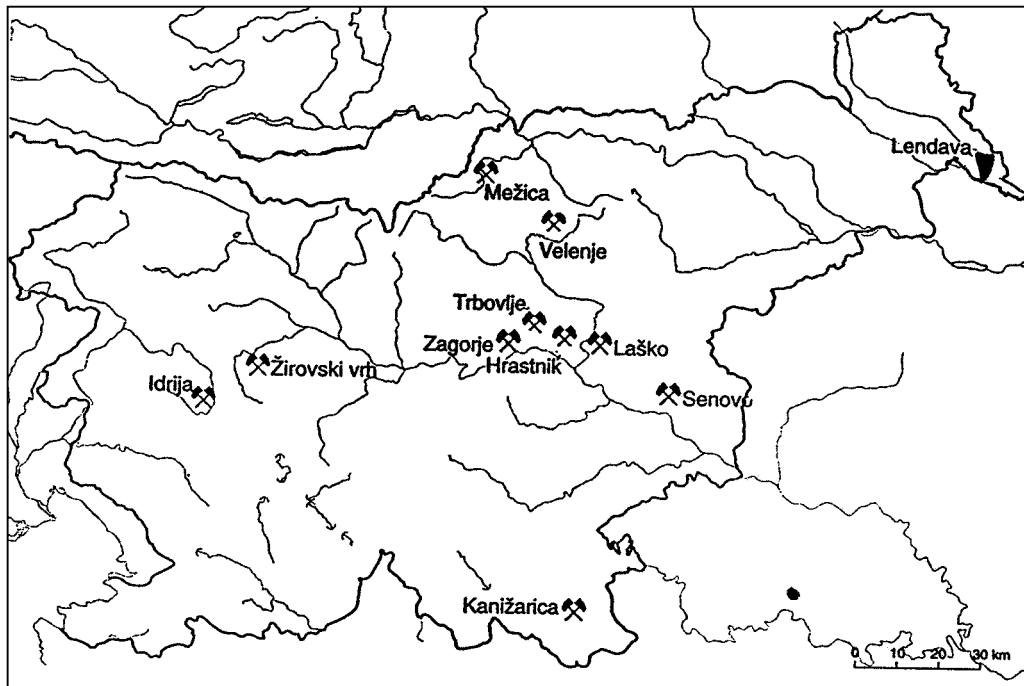
Vzrok: _____

(4 točke)

D2 – SLOVENIJA

5. Na **karti 2** so označena nahajališča surovin v Sloveniji. Kraju **pripisite naravno bogastvo**, ki so ga oziroma ga še vedno izkoriščajo.

Karta 2

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., Otič, M., 1999: Živim v Sloveniji, str. 73. Modrijan. Ljubljana)

Idrija: _____

Trbovlje: _____

Velenje: _____

Mežica: _____

Lendava: _____

(2 točki)

6. Pojasnite, zakaj je večina nahajališč **fosilnega goriva** v vzhodni polovici Slovenije.

(1 točka)

7. Kraju v levem stolpcu pripišite ustrezen **energetski objekt**.

_____	Vrhovo	
_____	Trbovlje	TE (termoelektrarna)
_____	Krško	JE (jedrska elektrarna)
_____	Doblar	HE (hidroelektrarna)
_____	Brestanica	
_____	Formin	

(2 točki)

8. **Grafa 1 in 2 v prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 2)** prikazujeta obratovanje slovenskega elektroenergetskega sistema v hladni in topli polovici leta. **Napišite**, kateri **graf** predstavlja stanje pozimi in kateri poleti, ter **pojasnite razlog** za svojo odločitev.

Zima: _____ Poletje: _____

Razlog: _____

(2 točki)

9. V Sloveniji bi težko našli pokrajino, ki je v zadnjih desetletjih zaradi rudarstva in industrije doživela tolikšne spremembe kakor pokrajina v **prilogi 3 (Priloga k Izpitni poli 2)**. **Imenujte slovensko pokrajino** (regijo), ki jo prikazuje priloga 3, in **pojasnite tri spremembe** (prostorske ali demografske) v omenjeni pokrajini.

Regija: _____

Spremembe:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke)

E1 – SLOVENIJA

10. V spodnjo poved vpišite ustrezni **geološki dobi** kenozoika.

Celjska kotlina je nastala s tektonskim ugrezanjem v _____ in
z nanosi sedimentov v _____.

(2 točki)

11. Napišite ime sedimenta, ki ga je **Savinja** odložila na dno Celjske kotline.

(1 točka)

12. Savinja in njeni pritoki so **hudourniški** in še danes pogosto **poplavlajo**.
Opišite dva različna **vzroka** za pojavljanje poplav v Celju in (en) **način zaščite** pred poplavami.

Naravnogeografski vzrok: _____

Družbenogeografski vzrok: _____

Zaščita: _____

(3 točke)

13. Celje je danes tretje največje in močno industrijsko mesto.
Obkrožite **tri pravilne** odgovore.

Nastanek in **razvoj industrije** v Celju in okolici je slonel na:

- A izrabi vodne sile;
- B bližnjih krajevnih slojiščih črnega premoga;
- C ceneni delovni sili;
- D ugodnem prometnem položaju;
- E domači železovi rudi.

(2 točki)

14. Celjska kotlina je tudi kmetijska regija.

Napišite **kmetijsko dejavnost**, ki je ozko specializirana in **tržno usmerjena**. Opišite **naravno** osnovo za njen razvoj. **Imenujte** bližnji **kraj** (zunaj kotline), ki mu omenjena dejavnost zagotavlja surovine za industrijsko-predelovalni obrat.

Kmetijska dejavnost: _____

Naravna osnova: _____

Kraj: _____

(2 točki)

E2 – SLOVENIJA

15. Bela krajina je **prehodna** regija. Med katerima **makroregijama** leži?

Makroregija 1: _____

Makroregija 2: _____

(1 točka)

16. Napišite **tisto značilnost Bele krajine**, zaradi katere jo lahko prištevamo k ugotovljenima makroregijama.

Makroregija 1: _____

Makroregija 2: _____

(2 točki)

17. Imenujte **največjo reko** v Beli krajini, v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 2)** označeno s črko A, in **reliefni pregradi**, ki zapirata omenjeno regijo na severu in zahodu ter sta na isti karti označeni s črkama B in C.

Reka A: _____

Reliefni pregradi:

B _____

C _____

(2 točki)

18. Iz besedila ugotovite, katera **večja kraja v Beli krajini** sta opisana.

»Mesto je prometno križišče Bele krajine. Danes je tudi kulturno, zaposlitveno, oskrbovalno in upravno središče večjega dela Bele krajine. Tu je edina belokranjska gimnazija.«

(Vir: Adamič, M. O., in ostali, 1995: Krajevni leksikon Slovenije, str. 109. DZS. Ljubljana)

Kraj 1: _____

»Obmejno mestno naselje leži v severovzhodnem delu Bele krajine. Je pomembno križišče cest proti Novemu mestu, zgoraj omenjenemu mestu in Karlovcu na Hrvaškem. Po mestu se imenuje tudi kakovostno temno vino (črnina), ki ga tam pridelujejo. V kraju sta Slovenski gasilski muzej in Belokranjski muzej, v sklopu katerega so arheološki, kulturnozgodovinski in etnološki muzej ter galerija in vinogradniška zbirka. V mestu prevladuje tekstilna industrija.«

(Vir: Adamič, M. O., in ostali, 1995: Krajevni leksikon Slovenije, str. 254. DZS. Ljubljana)

Kraj 2: _____

(2 točki)

19. Bela krajina je v preteklosti zaostajala za drugimi slovenskimi pokrajinami, danes pa se v gospodarskem pogledu prebija iz anonimnosti. **Napišite** dva vzroka za **gospodarsko zaostajanje** Bele krajine v preteklosti in **razlog** za **hitrejši** gospodarski **razvoj danes**.

Vzroka:

1 _____

2 _____

Razlog: _____

(3 točke)

PRAZNA STRAN